

Kodeks praktyki EAA

Kodeks został przyjęty przez Europejskie Stowarzyszenie Archeologów (EAA) podczas konferencji w Rawennie w 1997 r. Pierwodruk: "The European Archaeologist" nr 8, 1997, s. 7-8.

Preambuła

Dziedzictwo archeologiczne, jak stwierdzono w artykule 1 *Europejskiej konwencji o ochronie dziedzictwa archeologicznego* z roku 1992, jest dziedzictwem całej ludzkości. Archeologia jest badaniem i interpretacją tego dziedzictwa dla dobra całego społeczeństwa. Archeolodzy są interpretatorami i zarządcami tego dziedzictwa, działając w imieniu innych ludzi. Zadaniem niniejszego Kodeksu jest ustanowienie norm postępowania, którymi kierować się będą członkowie Europejskiego Stowarzyszenia Archeologów podczas wypełniania przez nich swych obowiązków zarówno wobec społeczeństwa, jak i wobec wykonujących ten sam zawód kolegów.

1. Archeolodzy i społeczeństwo

1.1. Wszelkie prace archeologiczne powinny być prowadzone w zgodzie z duchem *Karty ochrony i zarządzania dziedzictwem archeologicznym* przyjętej przez ICOMOS w roku 1990.

1.2. Obowiązkiem każdego archeologa jest zapewnienie, wszelkimi zgodnymi z prawem sposobami, zachowania dziedzictwa archeologicznego.

1.3. By osiągnąć ten cel, archeolodzy podejmą aktywną działalność w celu informowania szerokiej opinii publicznej, na wszystkich poziomach, o celach i metodach archeologii w ogóle oraz o konkretnych przedsięwzięciach badawczych w szczególności, używając przy tym wszelkich pozostających w ich dyspozycji technik informacyjnych.

1.4. W przypadkach, gdy zachowanie dziedzictwa jest niemożliwe, archeolodzy zapewnią, że badania zostaną przeprowadzone na najwyższym poziomie zawodowym.

1.5. Podczas realizowania tego rodzaju przedsięwzięć badawczych, archeolodzy będą przeprowadzać, wszędzie, gdzie to możliwe i w zgodzie z wszelkimi kontraktowymi zobowiązaniami, wstępne oceny ekologicznych i społecznych konsekwencji ich prac dla społeczności lokalnych.

1.6. Archeolodzy nie będą się angażować lub pozwalać na łączenie ich nazwisk z jakąkolwiek formą działalności związanej z nielegalnym obrotem starożytnymi zabytkami i dziełami sztuki, objętymi uchwaloną przez UNESCO w roku 1970 *Konwencją o środkach zakazu i zapobiegania nielegalnemu przywozowi, wywozowi i przekazywaniu własności dóbr kultury*.

1.7. Archeolodzy nie będą się angażować lub pozwalać na łączenie ich nazwisk z jakąkolwiek wpływającą na dziedzictwo archeologiczne działalnością, która prowadzona jest dla handlowego zysku czerpanego bezpośrednio z dziedzictwa archeologicznego lub która eksploatuje owo dziedzictwo.

1.8. Archeolodzy są odpowiedzialni za zwracanie uwagi właściwych władz na zagrożenia dziedzictwa archeologicznego, włączając w to rabowanie stanowisk i zabytków i nielegalny handel starożytnymi zabytkami oraz za wykorzystywanie wszelkich, pozostających do ich dyspozycji środków dla zapewnienia podjęcia w takich przypadkach działań przez właściwe władze.

2. Archeolodzy i ich zawód

2.1. Archeolodzy będą prowadzić swe prace na najwyższym poziomie, ustalonym przez ich środowisko zawodowe.

2.2. Archeolodzy mają obowiązek ciągłego uzupełniania swych informacji na temat rozwoju wiedzy i metodologii w dziedzinie ich specjalizacji, oraz w dziedzinie technik prac terenowych, konserwacji, upowszechniania informacji oraz w innych pokrewnych dziedzinach.

2.3. Archeolodzy nie będą podejmowali się realizacji przedsięwzięć badawczych, do których nie są odpowiednio przeszkoleni lub przygotowani.

2.4. Program badań powinien zostać sformułowany jako zasadniczy wstęp do każdego przedsięwzięcia badawczego. Przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia należy poczynić także przygotowania dla zapewnienia przyszłego przechowywania i opieki nad znaleziskami, próbkami oraz dokumentacją w dostępnych dla społeczeństwa magazynach (muzeach, zbiorach archiwów, etc.).

2.5. Właściwa dokumentacja, wykonana w zrozumiałej i trwałej formie, powinna powstawać podczas wszelkich badań archeologicznych.

2.6. Odpowiednie sprawozdania z wszelkich badań archeologicznych winny być sporządzane i udostępniane całej społeczności archeologicznej z minimalnym opóźnieniem za pomocą odpowiednich konwencjonalnych i/lub elektronicznych sposobów publikowania, po upływie wstępnego okresu poufności, nie przekraczającego sześciu kalendarzowych miesięcy.

2.7. Archeolodzy będą mieli prawo pierwszeństwa publikacji w odniesieniu do przedsięwzięć badawczych, za które byli odpowiedzialni, w uzasadnionym czasie, nie przekraczającym dziesięciu lat. W okresie tym będą oni udostępniali wyniki swych badań tak szeroko, jak tylko to możliwe i będą życzliwie rozpatrywać prośby o udzielanie informacji ze strony swych kolegów i studentów, pod warunkiem, że nie będzie to stało w sprzeczności z prawem pierwszeństwa publikacji. Po upływie dziesięciu lat dokumentacja powinna być ogólnodostępna do analizy i publikacji przez innych.

2.8. Należy uzyskać pisemne pozwolenie na wykorzystywanie w jakiegokolwiek publikacji oryginalnego materiału i wskazanie źródła jego pochodzenia.

2.9. Podczas rekrutowania zespołu dla celów realizacji przedsięwzięć badawczych, archeolodzy nie powinni stosować jakiegokolwiek formy dyskryminacji ze względu na płeć, religię, wiek, rasę, inwalidztwo, czy preferencje seksualne.

2.10. Zarządzanie wszelkimi przedsięwzięciami badawczymi musi uwzględniać państwowe zasady odnoszące się do warunków zatrudnienia i bezpieczeństwa pracy.